

**USTAWA
O KOSZTACH SĄDOWYCH
W SPRAWACH CYWILNYCH**

Komentarz

redakcja naukowa Przemysław Feliga

Przemysław Feliga, Marcin Uliasz

KOMENTARZE

2. WYDANIE

USTAWA O KOSZTACH SĄDOWYCH W SPRAWACH CYWILNYCH

Komentarz

redakcja naukowa Przemysław Feliga

Przemysław Feliga, Marcin Uliasz

KOMENTARZE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

2. WYDANIE

*Stan prawny na 1 grudnia 2018 r.
z uwzględnieniem zmian wchodzących w życie 1 stycznia 2019 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 770)
i 1 lutego 2019 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 398)*

Wydawca
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący
Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne
Joanna Ośka

Łamanie
Wolters Kluwer Polska

Komentarze do poszczególnych artykułów napisali:
Przemysław Feliga: art. 1–4, 10–14, 22–25, 29–34, 52–64, 74–76b, 79–82, 94–118
Marcin Uliasz: art. 5–9, 15–21, 26–28, 35–51, 65–73, 77, 78, 83–93, 119–125

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-142-9

2. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	15
Wstęp	23
Ustawa z 28.07.2005 r. – o kosztach sądowych w sprawach cywilnych	25
TYTUŁ I. Przepisy ogólne	27
Art. 1. [Przedmiot regulacji]	27
Art. 2. [Koszty sądowe. Strona zobowiązana do uiszczenia kosztów]	44
Art. 3. [Pisma podlegające opłacie. Opłata kancelaryjna]	49
Art. 4. [Opłata od pisma wnoszonego przez kilka osób. Pismo niepodlegające opłacie]	58
Art. 5. [Wydatki]	72
Art. 6. (uchylony).	179
Art. 7. [Definicje – strona, pismo wnoszone do sądu]	179
Art. 8. [Stosowanie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego]	182
Art. 9. [Delegacja ustawowa dla Ministra Sprawiedliwości]	189
TYTUŁ II. Opłaty	192
DZIAŁ 1. Przepisy ogólne	192
Art. 10. [Moment wniesienia opłaty]	192
Art. 11. [Rodzaje opłat]	214
Art. 12. [Opłata stała i jej wysokość]	218
Art. 13. [Opłata stosunkowa i jej wysokość]	229

Art. 14.	[Opłata podstawowa, jej wysokość i wyłączenia]	244
Art. 15.	[Opłata tymczasowa i jej wysokość. Opłata ostateczna]	253
Art. 16.	[Uiszczenie różnicy pomiędzy opłatą ostateczną a opłatą tymczasową]	260
Art. 17.	[Uiszczenie opłaty przez osobę wstępującą do sprawy]	269
Art. 18.	[Pobieranie całej opłaty]	272
Art. 19.	[Pobieranie opłaty częściowej]	293
Art. 20.	[Minimalna wysokość opłaty częściowej]	334
Art. 21.	[Zaokrąglanie wysokości opłat]	336
DZIAŁ 2.	Wysokość opłat we wszystkich rodzajach spraw	338
Art. 22.	[Zażalenia na postanowienie, od których pobierana jest opłata stała]	338
Art. 23.	[Opłata stała 40 zł]	343
Art. 24.	[Opłata stała 300 zł i 200 zł]	353
Art. 25.	[Opłata stała 100 zł. Opłata od skargi na orzeczenie referendarza]	361
DZIAŁ 3.	Wysokość opłat w procesie	366
Rozdział 1.	Sprawy z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego	366
Art. 26.	[Pozwy podlegające opłacie stałej 600 zł]	366
Art. 27.	[Pozwy podlegające opłacie stałej 200 zł]	386
Art. 27a.	[Opłata od pozwu w sprawie wydania orzeczenia zastępującego uchwałę o podziale spółdzielni]	397
Art. 27b.	[Opłata od pozwu rozpoznawanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń]	398
Art. 28.	[Wymiar opłaty stałej od pozwu w postępowaniu uproszczonym]	398
Rozdział 2.	Sprawy gospodarcze	412
Art. 29.	[Pozwy podlegające opłacie stałej 2000 zł]	412
Art. 30.	[Opłata od pozwu w sprawie z zakresu ochrony środowiska]	415
Art. 31.	[Pozwy podlegające opłacie stałej 1500 zł]	417
Art. 32.	[Wysokość opłat stałych w postępowaniu przed organami centralnymi administracji rządowej]	419
Art. 33.	[Opłata stała w postępowaniu w sprawach zainicjowanych decyzją KRRiT]	427

Art. 34.	[Wysokość opłaty stałej od skargi na orzeczenie KIO]	430
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych		434
Art. 35.	[Opłata podstawowa i opłata stosunkowa w sprawach z zakresu prawa pracy]	434
Art. 36.	[Opłata podstawowa w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych]	448
DZIAŁ 4. Wysokość opłat w postępowaniu nieprocesowym		454
Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego		454
Art. 37.	[Wnioski z zakresu prawa rodzinnego podlegające opłacie stałej 100 zł]	454
Art. 38.	[Wysokość opłat stałych od wniosku o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej]	461
Rozdział 2. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego		469
Art. 39.	[Wnioski z zakresu prawa rzeczowego podlegające opłacie stałej 100 zł i 200 zł]	469
Art. 40.	[Opłata od wniosku o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie]	476
Art. 41.	[Opłaty stałe od wniosku o zniesienie współwłasności]	479
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa o księgach wieczystych		487
Art. 42.	[Opłaty stałe od wniosku o wpis w księdze wieczystej]	490
Art. 43.	[Wnioski o wpis w księdze wieczystej podlegające opłacie stałej 150 zł]	495
Art. 44.	[Wnioski do sądu wieczystoksięgowego podlegające opłacie stałej 60 zł]	500
Art. 45.	[Liczba pobieranych opłat w postępowaniu wieczystoksięgowym]	504
Art. 46.	[Opłata od wniosku o wykreślenie wpisu w księdze wieczystej]	506
Art. 47.	[Wydatki związane z drukiem księgi wieczystej i teczki akt]	507
Art. 48.	[Opłata od wniosku o złożenie do zbioru dokumentów]	508

Rozdział 4. Sprawy z zakresu prawa spadkowego	509
Art. 49. [Wnioski z zakresu prawa spadkowego podlegające opłacie stałej 50 zł]	509
Art. 50. [Pisma z zakresu prawa spadkowego podlegające opłacie stałej 100 zł]	514
Art. 51. [Opłaty stałe od wniosku o dział spadku oraz od wniosku o dział spadku połączony ze zniesieniem współwłasności]	517
Rozdział 5. Sprawy z zakresu działania Krajowego Rejestru Sądowego	527
Art. 52. [Opłaty stałe od wniosków o rejestrację w rejestrze przedsiębiorców KRS]	527
Art. 53. [Opłaty stałe od wniosków o rejestrację w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych ZOZ-ów]	530
Art. 54. [Wnioski podlegające opłacie stałej 300 zł]	533
Art. 55. [Opłata od wniosku o zmianę wpisu w rejestrze przedsiębiorców KRS]	536
Art. 56. [Wnioski podlegające opłacie stałej 150 zł]	538
Art. 57. [Uiszczanie tylko jednej opłaty w sprawach KRS]	540
Art. 58. [Opłata stała od skargi na orzeczenie referendarza]	541
Art. 59. [Opłata stała w pozostałych sprawach z zakresu KRS]	542
Art. 60. [Opłata stała od wniosku o wpis zastawu rejestrowego w rejestrze zastawów]	543
Art. 61. [Opłata od wniosku o zmianę wpisu w rejestrze zastawów]	546
Art. 62. [Opłata stała od wniosku o wykreślenie zastawu z rejestru zastawów]	547
Art. 63. [Opłata stała od wniosku o przyjęcie dokumentów]	548
Art. 64. [Opłata stała od wniosku o uwierzytelnienie odpisu statutu]	550

Rozdział 6. Inne sprawy rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym	551
Art. 65. [Opłata stała od wniosku w sprawie dotyczącej przedsiębiorstwa państwowego]	551
Art. 66. [Opłata stała od wniosku o umorzenie utraconego dokumentu]	552
Art. 67. [Opłata stała od wniosków o złożenie i wydanie przedmiotu świadczenia z depozytu sądowego]	553
Art. 67a. (uchylony).	554
Art. 67b. [Opłata od wniosku o odwołanie zarządcy sukcesyjnego lub o przedłużenie okresu zarządu sukcesyjnego]	554
DZIAŁ 5. Wysokość opłat w postępowaniu zabezpieczającym	557
Art. 68. [Wnioski w postępowaniu zabezpieczającym podlegające opłacie stałej 40 zł]	557
Art. 69. [Wnioski w postępowaniu zabezpieczającym podlegające opłacie stałej 100 zł]	563
DZIAŁ 6. Wysokość opłat w postępowaniu egzekucyjnym	565
Art. 70. [Wnioski w postępowaniu egzekucyjnym podlegające opłacie stałej 40 zł]	565
Art. 71. [Wnioski w postępowaniu egzekucyjnym podlegające opłacie stałej 50 zł]	571
Art. 72. [Wnioski w postępowaniu egzekucyjnym podlegające opłacie stałej 100 zł]	579
Art. 72. [<i>Wnioski w postępowaniu egzekucyjnym podlegające opłacie stałej 100 zł</i>]	580
Art. 73. [Wnioski w postępowaniu egzekucyjnym podlegające opłacie stałej 1000 zł]	588
DZIAŁ 7. Wysokość opłat w postępowaniach upadłościowym i restrukturyzacyjnym	589
Art. 74. [Wnioski w postępowaniu upadłościowym i restrukturyzacyjnym podlegające opłacie stałej 1000 zł]	589
Art. 75. [Pisma w postępowaniu upadłościowym i restrukturyzacyjnym podlegające opłacie stałej 200 zł]	592

Art. 76.	[Pisma w postępowaniu upadłościowym i restrukturyzacyjnym podlegające opłacie stałej 100 zł]	594
Art. 76a.	[Wniosek o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej]	596
Art. 76b.	[Sprzeciw, zażalenie na postanowienie sędziego-komisarza]	598
DZIAŁ 8.	Opłaty kancelaryjne	603
Art. 77.	[Wysokość opłaty kancelaryjnej]	603
Art. 78.	[Opłata od wniosku o wydanie kopii dokumentu]	624
DZIAŁ 9.	Zwrot opłaty	626
Art. 79.	[Zwrot z urzędu całości, trzech czwartych lub połowy uiszczonej opłaty]	626
Art. 80.	[Zwrot z urzędu różnicy między opłatą pobraną a należną]	680
Art. 81.	[Termin przedawnienia roszczenia o zwrot opłaty sądowej]	685
Art. 82.	[Uprawnienie przewodniczącego lub referendarza sądowego do zwrotu opłat sądowych]	688
TYTUŁ III.	Wydatki	692
DZIAŁ 1.	Przepisy ogólne	692
Art. 83.	[Pokrywanie wydatków związanych z obowiązkiem działania sądu z urzędu]	692
Art. 84.	[Zwrot z urzędu nienależnej części kwoty zaliczki na wydatki]	699
DZIAŁ 2.	Należności świadków, biegłych, tłumaczy i stron w postępowaniu cywilnym	704
Art. 85.	[Zwrot świadkowi kosztów podróży, noclegu i utrzymania]	704
Art. 86.	[Zwrot świadkowi utraconego zarobku lub dochodu]	717
Art. 87.	[Wypłata świadkowi należności z tytułu zwrotu kosztów podróży i noclegu oraz utraconych zarobków lub dochodów]	725
Art. 88.	[Zwrot kosztów osobie towarzyszącej świadkowi]	728
Art. 88a.	[Należności świadka zatrudnionego w organie władzy publicznej]	728

Art. 89.	[Wynagrodzenie biegłego lub tłumacza. Zwrot poniesionych wydatków]	731
Art. 90.	[Zwrot kosztów biegłemu i tłumaczowi]	748
Art. 90a.	[Zwrot biegłemu lub tłumaczowi utraconego zarobku lub dochodu]	749
Art. 90b.	[Zwrot kosztów biegłemu lub tłumaczowi w razie wezwania w kilku sprawach na ten sam dzień]	751
Art. 91.	[Zwrot stronie należności związanych z jej udziałem w sprawie]	752
Art. 92.	[Wniosek o zwrot kosztów podróży i noclegu, utraconych zarobków lub dochodów]	757
Art. 93.	[Przyznanie i ustalenie należności przez sąd lub referendarza sądowego]	762
TYTUŁ IV. Zwolnienie od kosztów sądowych		767
Art. 94.	[Zwolnienie Skarbu Państwu z obowiązku uiszczenia opłat]	767
Art. 95.	[Pisma niepodlegające opłacie]	775
Art. 96.	[Osoby zwolnione od kosztów sądowych. Osoby tymczasowo ponoszące wydatki]	816
Art. 97.	[Tymczasowe ponoszenie przez Skarb Państwa wydatków obciążających pracownika]	851
Art. 98.	[Ponoszenie wydatków przez Skarb Państwa w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych]	856
Art. 98a.	[Ponoszenie wydatków przez Skarb Państwa w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy z 22.11.2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób]	858
Art. 99.	[Zwolnienie z opłaty oczywiście uzasadnionego zażalenia]	861
Art. 100.	[Skutki zwolnienia od kosztów sądowych w całości]	867
Art. 101.	[Częściowe zwolnienie od kosztów sądowych]	873
Art. 102.	[Zwolnienie osoby fizycznej z ponoszenia kosztów sądowych]	880

Art. 103.	[Zwolnienie osób prawnych i tzw. ułomnych osób prawnych z ponoszenia kosztów sądowych]	917
Art. 104.	[Wyłączenie obowiązku ponoszenia opłat przez organizacje pożytku publicznego. Zwolnienie organizacji społecznych od kosztów sądowych]	936
Art. 104a.	[Wyłączenie stosowania przepisów o zwolnieniu od kosztów w elektronicznym postępowaniu upominawczym]	942
Art. 105.	[Sąd właściwy do złożenia wniosku o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych]	946
Art. 106.	[Zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu wieczystoksięgowym]	952
Art. 107.	[Ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych]	961
Art. 108.	[Obowiązek zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi]	969
Art. 109.	[Odmowa zwolnienia od kosztów sądowych]	974
Art. 110.	[Cofnięcie zwolnienia od kosztów sądowych i jego skutki]	991
Art. 111.	[Ukaranie grzywną osoby zgłaszającej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych]	998
Art. 111a.	[Doręczenie postanowienia w sprawie kosztów]	1004
Art. 112.	[Wpływ postępowania o zwolnienie od kosztów na postępowanie główne]	1005
Art. 113.	[Obciążenie kosztami sądowymi przeciwnika strony]	1021
Art. 114.	[Ustawowe prawo zastawu]	1034
Art. 115.	[Zaspokojenie należności Skarbu Państwa z tytułu kosztów sądowych obciążających przeciwnika strony]	1037
Art. 115a.	[Zaspokojenie należności z tytułu kosztów sądowych, których nie miał obowiązku uiścić wnioskodawca lub uczestnik w sprawie o zabezpieczenie spadku lub sporządzenie spisu inwentarza]	1041
Art. 116.	[Termin przedawnienia roszczenia Skarbu Państwa]	1047

Art. 117.	[Zasady ponoszenia kosztów w przypadku zawarcia ugody sądowej]	1050
Art. 118.	[Uprawnienie referendarza sądowego w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych]	1053
TYTUŁ V. Wykonanie orzeczeń w zakresie należności sądowych		1058
Art. 119.	[Umorzenie, odroczenie, rozłożenie na raty należności sądowych]	1058
Art. 120.	[Okres rozłożenia na raty lub odroczenia płatności i ich cofnięcie]	1065
Art. 121.	[Umorzenie należności sądowych na wniosek]	1068
Art. 121a.	[Umorzenie należności sądowych w związku z wyrokiem ETPC]	1070
Art. 122.	[Umorzenie należności sądowych z urzędu]	1073
Art. 123.	[Podmiot rozpoznający wniosek o rozłożenie na raty, odroczenie lub umorzenie należności sądowych]	1074
Art. 124.	[Podmiot, do którego kieruje się wniosek o rozłożenie na raty, odroczenie lub umorzenie należności sądowych]	1076
Art. 125.	[Uprawnienie referendarza sądowego do dokonywania czynności z zakresu odroczenia lub rozłożenia na raty należności sądowych]	1077
TYTUŁ VI. Zmiany w przepisach obowiązujących		1079
Art. 126–147.		1079
TYTUŁ VII. Przepisy przejściowe i końcowe		1080
Art. 148.	[Stosowanie nowych przepisów oraz dotychczasowych przepisów wykonawczych]	1080
Art. 149.	[Stosowanie przepisów dotychczasowych]	1080
Art. 150.	[Utrata mocy obowiązującej ustawy dotychczasowej]	1081
Art. 151.	[Wejście w życie ustawy]	1081
Bibliografia		1083

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- d.n.ś.b.s. – dekret z 26.10.1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz.U. Nr 49, poz. 445 ze zm.)
- d.u.k.s.c. – ustawa z 13.06.1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.)
- EKPC, Konwencja – Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie 4.11.1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.)
- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600)
- k.k.w. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2018 r. poz. 652 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.)

- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.)
- k.r.o. – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1577 ze zm.)
- nowelizacja z 14.12.2006 r. – ustawa z 14.12.2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2007 r. Nr 21, poz. 123)
- nowelizacja z 5.12.2008 r. – ustawa z 5.12.2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 234, poz. 1571)
- nowelizacja z 31.08.2012 r. – ustawa z 31.08.2012 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1101)
- p.g.g. – ustawa z 9.06.2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2017 r. poz. 2126 ze zm.)
- p.o.ś. – ustawa z 27.04.2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2018 r. poz. 799 ze zm.)
- pr. bank. – ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1876 ze zm.)
- pr. not. – ustawa z 14.02.1991 r. – Prawo o notariacie (Dz.U. z 2017 r. poz. 2291 ze zm.)
- pr. restr. – ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1508 ze zm.)
- pr. up. – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 2344 ze zm.)
- p.u.s.p. – ustawa z 27.07.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 23 ze zm.)
- p.w.p. – ustawa z 30.06.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 776)

- p.z.p. – ustawa z 29.01.2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1579 ze zm.)
- reg. sąd. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 23.12.2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. poz. 2316)
- r.o.s.w.b. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 24.04.2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz.U. poz. 518)
- r.o.w.w. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 17.12.1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.)
- rozporządzenie nr 1896/2006 – rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z 12.12.2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz.Urz. UE L 399 z 30.12.2006, s. 1, ze zm.)
- r.s.u.o.s. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 21.03.2016 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. poz. 408 ze zm.)
- d.r.s.u.o.s. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 31.01.2006 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 27, poz. 199 ze zm.)
- r.w.z.w.k. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 9.03.2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 536)

- u.d.p.p.w. – ustawa z 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2018 r. poz. 450 ze zm.)
- u.IPN – ustawa z 18.12.1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. z 2016 r. poz. 1575 ze zm.)
- u.k.k. – ustawa z 28.02.2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. poz. 770)
- u.k.s. – ustawa z 27.07.2001 r. o kuratorach sądowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1014 ze zm.)
- u.k.o.o.r.w. – ustawa z 24.01.1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. z 2018 r. poz. 276)
- u.k.s.c. – ustawa z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 300 ze zm.)
- u.k.s.e. – ustawa z 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. z 2018 r. poz. 1309)
- u.k.w.h. – ustawa z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2018 r. poz. 1916 ze zm.)
- u.l.n.d. – ustawa z 18.10.2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów (Dz.U. Nr 208, poz. 1537 ze zm.)
- u.l.s. – ustawa z 15.06.2007 r. o lekarzu sądowym (Dz.U. Nr 123, poz. 849 ze zm.)
- u.o.z.p. – ustawa z 19.08.1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1878)
- u.p.a.p.p. – ustawa z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1191 ze zm.)
- u.p.k.o.c.z. – ustawa z 7.07.2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych (Dz.U. z 2016 r. poz. 325)

- u.p.n. – ustawa z 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2018 r. poz. 969)
- u.p.p.u.w. – ustawa z 29.07.2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (Dz.U. z 2012 r. poz. 83 ze zm.)
- u.s.g. – ustawa z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.)
- u.s.p. – ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2018 r. poz. 995 ze zm.)
- ustawa o KRS – ustawa z 20.08.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2018 r. poz. 986 ze zm.)
- u.w.s.m. – ustawa z 22.11.2002 r. o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela (Dz.U. Nr 233, poz. 1955)
- u.z.r.r.z. – ustawa z 6.12.1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz.U. z 2018 r. poz. 2017)
- z.o.z.d.s. – zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z 12.12.2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz.Urz. MS Nr 5, poz. 22 ze zm.)
- z.t.p. – „Zasady techniki prawodawczej” (załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 20.06.2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”, Dz.U. z 2016 r. poz. 283)

Czasopisma i publikatory

- Apel.-Lub. – Apelacja Lubelska
- AUW Prawo – Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo

Biul. SAKa	–	Biuletyn Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach
Biul. SN	–	Biuletyn Sądu Najwyższego
Dz.Urz. MS	–	Dziennik Urzędowy Ministra Sprawiedliwości
EPS	–	Europejski Przegląd Sądowy
M. Praw.	–	Monitor Prawniczy
M.P.Pr.	–	Monitor Prawa Pracy
NP	–	Nowe Prawo
OSA	–	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSAŁ	–	Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Łodzi
OSN	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNAPiUS	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCK	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej i Izby Karnej
OSNCP	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC-ZD	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna. Zbiór Dodatkowy
OSNP	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	–	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	–	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK-A	–	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Seria A
PiP	–	Państwo i Prawo
PiZS	–	Praca i Zabezpieczenie Społeczne
POSAG	–	Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

PPC	–	Polski Proces Cywilny
PPE	–	Przegląd Prawa Egzekucyjnego
PPH	–	Przegląd Prawa Handlowego
Pr. Bank.	–	Prawo Bankowe
Prob. Egz.	–	Problemy Egzekucji
Prok. i Pr.	–	Prokuratura i Prawo
Prok. i Pr.-wkł.	–	Prokuratura i Prawo – wkładka
PS	–	Przegląd Sądowy
PUG	–	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
ZNUŁ	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego

Inne

ENZ	–	Europejski Nakaz Zapłaty
ETPC	–	Europejski Trybunał Praw Człowieka
KIO UZP	–	Krajowa Izba Odwoławcza przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych
KRUS	–	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
NSA	–	Naczelny Sąd Administracyjny
SA	–	Sąd Apelacyjny
SN	–	Sąd Najwyższy
SO	–	Sąd Okręgowy
TK	–	Trybunał Konstytucyjny
TSUE	–	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UKE	–	Urząd Komunikacji Elektronicznej

Literatura powoływana zapisem skróconym

L. Błystak [i in.], *Koszty...* – L. Błystak [i in.], *Koszty postępowań sądowych*, Warszawa 2008

K. Gonera, *Ustawa...* – K. Gonera, *Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Komentarz*, Warszawa 2012

A. Górski, L. Walentynowicz, *Koszty...* – A. Górski, L. Walentynowicz, *Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Ustawa i orzeczenie. Komentarz praktyczny*, Warszawa 2007

A. Oklejak, M. Sorysz, *Koszty...* – A. Oklejak, M. Sorysz, *Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Komentarz*, Warszawa 2007

F. Rusek, W. Kuryłowicz, *Koszty...* – F. Rusek, W. Kuryłowicz, *Koszty sądowe w postępowaniu cywilnym. Komentarz*, Warszawa 1976

A. Stempniak [w:] *Kodeks...* – A. Stempniak [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 4b, *Prawo i postępowanie spadkowe*, red. K. Osajda, Warszawa 2018

System Prawa Procesowego Cywilnego, t. 3 – *System Prawa Procesowego Cywilnego*, t. 3, *Środki zaskarżenia*, cz. 1–2, red. J. Gudowski, Warszawa 2013

A. Zieliński, *Koszty...* – A. Zieliński, *Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Art. 98–124 KPC. Komentarz*, Warszawa 2013

WSTĘP

Celem niniejszego komentarza w drugim wydaniu jest kompleksowe przedstawienie zagadnień wiążących się ze stosowaniem ustawy z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 300 ze zm.). W publikacji omówiono i wyjaśniono liczne problemy natury prawnej z dwóch perspektyw: dogmatycznej oraz praktycznej. W konsekwencji w zaprezentowanych uwagach zestawiono stanowiska wykładni doktrynalnej i operatywnej na tle kontrowersyjnych unormowań oraz podjęto dyskurs zmierzający do właściwego rozwiązania postawionego problemu prawnego. W tym względzie dążono do wypracowania możliwe zharmonizowanego podejścia.

Komentarz został przygotowany przez dwóch autorów. Każdy z nich przedstawił własne stanowisko i jest odpowiedzialny za wyrażone przez siebie poglądy. Dążyliśmy jednak do ujednoczenia naszych poglądów na tle wykładni regulacji budzących wątpliwości.

Czytelnicy znajdą w komentarzu szerokie odniesienia do piśmiennictwa (komentarzy, monografii, artykułów, glos i innych opracowań) oraz judykatury Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego i licznych niepublikowanych orzeczeń sądów powszechnych.

W komentarzu omówiono najnowsze zmiany wprowadzone ustawami z 18.03.2016 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cy-

wilnych (Dz.U. poz. 421), z 11.03.2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 437), z 15.12.2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r. poz. 85), z 27.10.2017 r. o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2180), z 20.07.2017 r. o zmianie ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. poz. 1557), z 15.06.2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz.U. poz. 1293), z 22.03.2018 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. poz. 914), z 28.02.2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. poz. 770) oraz z 5.07.2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz.U. poz. 1629).

Autorzy wyrażają nadzieję, że komentarz będzie przydatny dla przedstawicieli nauki oraz dla szerokiego grona praktyków: sędziów, adwokatów, radców prawnych oraz aplikantów tych profesji, referendarzy sądowych i asystentów sędziów. Niewątpliwie komentarz będzie także pomocny dla wszystkich uczestników cywilnych postępowań sądowych, także tych, którzy na co dzień nie mają do czynienia z praktycznym stosowaniem prawa.

Autorzy

USTAWA

z 28.07.2005 r.

o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

(Dz.U. z 2018 r. poz. 300; zm.: Dz.U. z 2018 r. *poz. 398, poz. 770, poz. 914, poz. 1293, poz. 1629*)

TYTUŁ I

Przepisy ogólne

Art. 1. [Przedmiot regulacji]

Ustawa określa zasady i tryb pobierania kosztów sądowych w sprawach cywilnych, zasady ich zwrotu, wysokość opłat sądowych w sprawach cywilnych, zasady zwalniania od kosztów sądowych oraz umarzania, rozkładania na raty i odraczania terminu zapłaty należności sądowych.

Spis treści	
Uwagi ogólne	28
Charakter prawny kosztów sądowych w sprawach cywilnych	28
Systematyka ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych	32
Przedmiot regulacji ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych	34
Stosunek ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych do Kodeksu postępowania cywilnego	37
Stosunek ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych do aktów prawa międzynarodowego	38

Stosunek ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych do ustawy – Kodeks postępowania karnego	40
Wykładnia ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych	41

Uwagi ogólne

1. Artykuł 1 ustawy z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 300 ze zm.) reguluje kwestie związane z zakresem przedmiotowym ustawy. Obejmuje on zasady i tryb pobierania kosztów sądowych w sprawach cywilnych, zasady ich zwrotu, wysokość opłat sądowych w sprawach cywilnych, zasady zwalniania od kosztów sądowych oraz umarzania, rozkładania na raty i odraczania terminu zapłaty należności sądowych.
2. Komentowany przepis nie był nowelizowany.

Charakter prawny kosztów sądowych w sprawach cywilnych

3. Artykuł 1 u.k.s.c. określa przedmiot regulacji ustawy w odniesieniu do kosztów sądowych w sprawach cywilnych.
4. Komentowany przepis nawiązuje do kosztów sądowych jako tradycyjnie uznanego instrumentu polityki państwa służącego do regulowania relacji stron stosunków procesowych oraz – w szerszym ujęciu – stymulowania decyzji jednostek co do sposobu prowadzenia swych interesów i doboru środków ich ochrony (zob. wyrok TK z 15.04.2014 r., SK 12/13, OTK-A 2014/4, poz. 41). Koszty postępowania służą osiągnięciu należytej sprawności organizacyjnej i orzeczniczej sądów oraz selekcji roszczeń szyskanujących i oczywiście niezasadnych od roszczeń uzasadnionych, służących ochronie praw i wolności jednostki. Koszty sądowe spełniają liczne funkcje: społeczne, fiskalne, a także służebne wobec wymiaru sprawiedliwości (zob. J. Kot, *Zwolnienie od kosztów sądowych*

w świetle doktryny i orzecznictwa Sądu Najwyższego, Palestra 1982/6–7, s. 28; K. Korzan, *Koszty postępowania cywilnego a nakłady państwa na utrzymanie wymiaru sprawiedliwości*, Gdańsk 1992, s. 30–44; J. Brol, M. Safjan, *Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Raport z badań*, Warszawa 1994, s. 14; W. Broniewicz, *Postępowanie cywilne w zarysie*, Warszawa 1999, s. 101; J. Stasiak, *Zwolnienie od kosztów sądowych*, Warszawa 2010, s. 13–21; T. Demendecki, *Rozstrzyganie o kosztach w procesowym postępowaniu cywilnym rozpoznawczym w świetle polskiej regulacji kodeksowej. Studium teoretycznoprawne*, Lublin 2011, s. 75–90; wyroki TK: z 7.09.2004 r., P 4/04, OTK-A 2004/8, poz. 81; z 12.09.2006 r., SK 21/05, OTK-A 2006/8, poz. 103; z 12.12.2006 r., P 15/05, OTK-A 2006/11, poz. 171; z 16.06.2008 r., P 37/07, OTK-A 2008/5, poz. 80; z 21.07.2008 r., P 49/07, OTK-A 2008/6, poz. 108; z 16.12.2008 r., P 17/07, OTK-A 2008/10, poz. 179). Funkcja społeczna oznacza wpływ, jaki koszty postępowania wywierają na życie społeczne w sensie zarówno pozytywnym (ograniczenie pieniądza, szykanowania przeciwnika, minimalizacja zachęt do ochrony fikcyjnych interesów i chęci niesłusznego wzbogacenia się kosztem przeciwnika itp.), jak i negatywnym (np. utrudnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości, zaburzenia funkcjonowania zasady faktycznej równości uczestników postępowania). Funkcje fiskalne polegają na uzyskaniu częściowego przynajmniej zwrotu kosztów funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. W wypadkach skrajnych realizacja tej funkcji może przerodzić się w nadmierny fiskalizm, stanowiący zagrożenie prawa do sądu, gdyż funkcja fiskalna kosztów sądowych nie ma dominującego znaczenia (por. uchwała SN z 26.11.1992 r., III CZP 143/92, LEX nr 3849; odmiennie K. Gonera, *Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 38, według której cel fiskalny jest „dominujący, ale nie wyłączny”). Funkcje służebne wobec wymiaru sprawiedliwości przejawiają się przede wszystkim wpływem kosztów na zachowania stron w trakcie procesu (wyrok TK z 7.09.2004 r., P 4/04) (na temat funkcji kosztów sądowych zob. także wyroki TK: z 29.05.2002 r., P 1/01, OTK-A 2002/3, poz. 36; z 16.12.2003 r., SK 43/03; z 21.07.2008 r., P 49/07, z 14.01.2014 r., SK 25/11, OTK-A 2014/1, poz. 1).

5. Artykuł 1 u.k.s.c. określa przedmiot regulacji ustawy w odniesieniu do kosztów sądowych, ale wyłącznie w sprawach cywilnych. Przez sprawy cywilne należy rozumieć sprawy załatwiane w postępowaniu cywilnym. Obejmują one sprawy cywilne w znaczeniu zarówno materialnym, jak i formalnym. Sprawami cywilnymi w znaczeniu materialnym są sprawy wynikające ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy (art. 1 ustawy z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.). Natomiast sprawami cywilnymi w znaczeniu formalnym są inne sprawy (przede wszystkim sprawy administracyjne), które na mocy szczególnego przepisu ustawy zostały przekazane do załatwienia w postępowaniu cywilnym sądowi powszechnemu (por. W. Broniewicz, *Postępowanie...*, s. 35–36). Sprawy cywilne załatwiane są w sądowym postępowaniu cywilnym, niezależnie od rodzajów takiego postępowania i ich wzajemnych powiązań wewnątrzsystemowych w postępowaniu cywilnym (zob. S. Cieślak, *Powiązania wewnątrzsystemowe w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2013, s. 133 i n.).
6. Koszty sądowe *per se* nie ograniczają prawa dostępu do sądu w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4.11.1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), pod warunkiem, że uwzględniają równowagę (rozsądny związek proporcjonalności) między interesem publicznym w pobieraniu kosztów sądowych a interesem prywatnym strony w dochodzeniu roszczeń (obrony praw) w postępowaniu sądowym (por. wyroki ETPC: z 19.06.2001 r., 28249/95, Kreuz v. Polska, § 60; z 26.07.2005 r., 39199/98, Podbielski i PPU Polpure v. Polska, HUDOC, § 64). Przytoczone stanowisko potwierdził SN w postanowieniu z 21.09.2018 r., V CZ 63/18. Również w kontekście art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) istnienia barier o charakterze ekonomicznym, w tym także fiskalnym, nie można utożsamiać z samym istnieniem obowiązku ponoszenia określonych kosztów sądowych jako ograniczenia prawa do dostępu do sądu (wyrok TK z 16.06.2008 r., P 37/07).

Przemysław Feliga – doktor nauk prawnych; sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie; LL.M. Universität Regensburg; autor opracowań z zakresu postępowania cywilnego.

Marcin Uliasz – doktor nauk prawnych; sędzia Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie; autor publikacji (komentarzy, monografii, artykułów i glos) z dziedziny postępowania cywilnego.

Książka stanowi kompleksowe kompendium wiedzy z zakresu ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych napisane przez praktyków, sędziów sądów powszechnych. Autorzy w sposób przystępny i wszechstronny przedstawili rozwiązania problemów związanych z interpretacją przepisów komentowanej ustawy, które wywołują wiele wątpliwości i rozbieżności w praktyce stosowania prawa.

Publikacja uwzględni aktualne orzecznictwo z omawianej dziedziny, m.in. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, liczne wypowiedzi doktryny, a także nowelizacje ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, które miały miejsce od ostatniego wydania w 2015 r., w tym najnowsze: z 28.02.2018 r. (Dz.U. poz. 770), 22.03.2018 r. (Dz.U. poz. 914), 15.06.2018 r. (Dz.U. poz. 1293) i 5.07.2018 r. (Dz.U. poz. 1629).

Komentarz jest przeznaczony dla wszystkich osób uczestniczących w postępowaniach sądowych w sprawach cywilnych, w szczególności sędziów, adwokatów, radców prawnych, prokuratorów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów. Będzie również przydatny przedstawicielom nauki i aplikantom.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 149 ZŁ (W TYM 5% VAT)